

DE STILLEN

'Je was een superagent. Overal inzetbaar en van het normale dienstrooster'

Van Agt is er mee begonnen. Hij liet zich tijdens zijn fietstochtjes vergezellen door body-guards die hij recruteerde uit het Haagse arrestatieteam van de Rijkspolitie.

Nu is het gemeengoed geworden. Nederland kent zijn eigen geheime vechtagenten. En als het even kan, staan deze 'stillen' boven de wet. 'Elke situatie is een soort oorlogssituatie. Dat wordt je bijgebracht'

Hans Smits

Naast de geüniformeerde agent, Bromsnor van weleer, en de slimme speurneus van de recherche heeft zich de afgelopen jaren een nieuw type politiemannet ontwikkeld: ver- vaarlijk en soms levensgevaarlijk. Noch de gemeenteraden, die het politiebeleid van de burgemeesters controleren, noch het parlement dat de verantwoordelijke ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie in de gaten houdt, weten precies wat er gaande is. Zij werden in de afgelopen tien jaar bij voortduring om de tuin geleid. De mededelingen kwamen stelselmatig veel te laat en waren meestal onvolledig. Terwijl er 'iets' gaande was dat het karakter van de politie ingrijpend veranderde. Want in navolging van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en de militaire inlichtingendiensten ontstonden er aan de lopende band politieeenheden, wier werkzaamheden zich in het verborgene voltrokken.

Het gaat om geheime agenten die zich bewegen in het schemergebied van ordehandhaving en opsporing. Geen geüniformeerde politie, geen rechercheurs, maar specialisten in geweld en spionage. Ze dragen bij voorkeur vrijheidskleed- ding, zijn altijd tot de tanden bewa- pend, blijven zoveel mogelijk anoniem en onherkenbaar en hoeven vrijwel geen verantwoording af te leggen in processen-verbaal.

Ze werken bij de criminele inlichtingen- diensten en in observatieteams, ze luist- eren telefoongesprekken af of opereren als lokagent (undercover-agent). En ze zijn in groten getale te vinden in de arrestatieteams die niet verward mogen worden met de aanhoudingseenheden waarmee in Amsterdam wordt geprobeerd om reldmakers te achterhalen. Maar ook die laatste groep 'stillen' draagt ertoe bij dat er een politiebucul- tuur ontstaat waarvan wij alleen weet hadden uit misdaadfilms en politieroma- ns. Starsky en Hutch veroveren Neder- land. Op elke hoek van de straat kan een politiemannet staan die onverhoeds een karateslag uitdeelt. En in het ergste geval ratelt de MP-5-pistoolmitrailleur met zeshonderd kogels per minuut. De *Arnhemse Courant* van 18 februari 1980 bevatte een van spectaculaire foto's voorzien artikel dat na herhaalde lezing steeds minder leuk werd. Het ging over vijf carnavalsvierders uit Ren- kum en Wageningen die een angstige confrontatie hadden met leden van de Groep Bijzondere Opdrachten van de Arnhemse politie, het Arnhemse arrestatieteam. Het verhaal ging dat een van de carnavalsvierders met een pistool had lopen zwaaien. Hij was verkleed als cowboy en droeg ook inderdaad een speelgoedpistool in een holster. Op de Roermondspleinbrug werd de auto met vijf verklede mannen (een van hen als pastoor) door de Arnhemse politie tot stoppen gedwongen. Op de nieuwe manier zoals die staat omschreven in de handleiding benaderingstechnieken ge- vaarlijke personen. Technieken die in Nederland zijn geïntroduceerd door de in Nederland geboren ex-sheriff uit het Amerikaanse San Diego, Gerard Ciere- mans.

De politieauto blijft een paar meter achter de auto met verdachten. Het stopteken staat dan ook, agressief op- lictend, in spiegelschrift voorop de po- litieauto. Stopt de achtereenvolgende wagen

dan wordt deze onmiddellijk onder schot genomen. Terwijl één politiemannet op zijn hurken achter een halfgeopend portier het pistool in de aanslag houdt, zorgen zijn collega's voor het stuk voor stuk in de boeien slaan van de verdach- ten, die languit op de grond worden gefouilleerd.

Cieremans heeft bij vrijwel alle politie- korpsen les gegeven in deze benade- ringstechnieken. De arrestatieteams gaan steevast op deze manier te werk. Niet zo vreemd want zij hebben tot taak om vuurwapengevaarlijke criminelen aan te houden. Maar vergissingen zijn niet plezierig voor de slachtoffers.

Op 17 januari 1980 was er ook al iets dergelijks gebeurd. Toen werden een Duits echtpaar met twee kinderen, twee Nederlandse vrouwen en twee Neder- landse mannen met de handboeien om naar het Arnhemse politiebureau ver- voerd. Het vermoeden bestond dat zij als leden van de Rote Armee Fraktion illegaal de grens naar Nederland pro- beerden over te steken. Ze bleken volko- men onschuldig. Het arrestatieteam was voorbarig geweest. Ook op 15 februari vond er een schiet- partij plaats in de Arnhemse binnen- stad. Op een auto, waarin een gezochte inbreker reed, werden twaalf schoten afgevuurd, waarvan er negen de betrok- ken auto troffen. Maar de verdachte wist niettemin te ontsnappen.

Geboeid

De PvdA-kamerleden Stoffelen, De Boois en Roethof stelden een reeks vra- gen over deze drie Arnhemse uitschiet- ers. In zijn antwoord vertelde minister *De Ruiter* openhartig dat de tip over Raf-leden afkomstig was van een land- bouwer die in een merkwaardig ma- noeuvrerende Peugeot een vrouw had gezien die leek op een gezocht lid van de Raf. De gealarmeerde politie had eerst een Mercedes aangehouden (met het Duitse echtpaar en de Nederlandse fa- milie), want het zou een bekende werk- wijze zijn van de Raf om van auto te wisselen. Later is er ook nog een Peug- eot aangehouden waarvan de inzitten- den eveneens geboeid naar het bureau werden gebracht. Zij behoorden tot geen enkele Fraktion, laat staan tot die van de Rote Armee.

De Ruiter sprak tegen dat de Arnhemse politie het begrip 'gevaarlijke personen' op te ruime wijze had toegepast. Hij vond de voorvallen betreuzenswaardig doch niet onaanvaardbaar. De rijksre- cherche kreeg opdracht de schietpartij in de Arnhemse binnenstad te onder- zoeken. Daarvan gaf De Ruiter op 12 september uitsluitel. Er was begrip voor het gebeuren, want de betrokken politieambtenaren bevonden zich in een benarde positie toen zij te voet de ach- teruitrijdende auto wilden tegenhouden. Maar de minister moest toegeven: *'Niettemin kan van een aantal schoten, onder andere het schot dat de gepar- keerde auto van een ter plaatse wonen- de winkelier trof, worden gesteld dat deze niet door de voor het Arnhemse politiekorps geldende geweldsinstruc- tie worden gedekt.'*

Het was gelukkig goed afgelopen. Beter dan in Breukelen op 15 december 1978 waar het arrestatieteam van het rijks- politiedistrict Utrecht met Uzi's vier Zuidmolukkers overhoop schoot van wie er één overleed. De dag daarop werd een arrestatieteam ingezet in Pols- broek. Tegen twee jongens van dertien en veertien jaar die met speelgoedgewe- ren waren bewapend.

De politie in Nederland zit ingewikkeld in elkaar. Er is een Korps Rijkspolitie

Bevel: 'LOOP LANGZAAM ACHTERUIT EN BLIJF RECHT VOOR JE UITKIJKEN . . .'

Waarschuw de verdachte terwijl hij langzaam achteruit loopt, opnieuw geen verdachte of plotselinge bewegingen te maken en dat hij nog steeds onder schot wordt gehouden.

Bevel: 'JE STAAT ONDER SCHOT . . . BIJ EEN VER- DACHTE OF PLOTSELINGE BEWEGING WORDT ONMIDDELLIJK GESCHOTEN . . .'

U blijft ook uw wapen op hem richten. Het blijven praten tegen de ver- dachte heeft ook een psychologisch voordeel voor u. Het is verwarrend voor de verdachte om naar u te luisteren en tegelijkertijd een plan te be- denken te ontsnappen. Tijdens het achteruitlopen van de verdachte en het benaderen van uw voertuig, gaat u gehurkt ook achteruit, vlak langs de zijkant van uw wagen, en later achter uw auto. Sta niet toe dat de verdachte tegen het geopende portier van de politieauto loopt. Laat hem langs het portier lopen.

Het naar achteren brengen van de verdachte.

Wanneer de verdachte in de juiste po- sitie is, wordt hij steeds gehurkt en achter het geopen- de portier van uw rechterknie op de rug (stuitje) v- an de beweging van hem, drukt u uw re- chterarm tegen de rug van de verdachte.

U dient deze tactiek natuurlijk al- leen te gebruiken bij zeer gevaarlijke personen. De de veiligheid van alle betrokkenen

Positie en houding van politiemannet v- an de verdachte.

14. Het dichttrappen van het port- ier is

- ☐ van geen belang
- ☐ is alleen maar belangrijk in het voertuig zitten.
- ☐ is belangrijk en aan het worden gegeven.

Controleer het antwoord op de v

De geheime politie van Nederland: de mannen van de criminele inlichtingendiensten, de observatieteams, de arrestatieteams, de infiltranten en de lokagente

met centrale taken (in de lucht, op het water, op de snelwegen) en plattelands- dienders, allen onder directe verant- woordelijkheid van de minister van Jus- titie. Daarnaast zijn er gemeentelijke politiekorpsen die (in mindere mate) te maken hebben met de minister van Binnenlandse Zaken. Zowel rijkspolitie als gemeentepolitie verrichten in grote lijnen twee soorten taken: de opsporing van strafbare feiten op gezag van het openbaar ministerie (de officier van Justitie) en de handhaving van de open- bare orde op gezag van de burge- meester. De ordehandhaving omvat uiteenlopen- de zaken: zorg voor de veiligheid, ver- keerscontrole, maar ook reldbestrijding met Mobiele Eenheden en de dagelijkse hulpverlening aan hen die deze behoe- ven. In al die 'orde'-gevallen, maar ook bij het uitdelen van bekeuringen of het handhaven van diverse wetten en ver- ordeningen gaat het om duidelijk herken- bare, want geüniformeerde politiemann- en. Daarbij is de discussie over een eventuele terugkeer van het 'kraagnum- mer' nog steeds niet uitgewoed. Geheel ander werk wordt verricht door de in burger geklede rechercheurs wier voornaamste doel het is om vervolging door de officier van Justitie mogelijk te maken. Zij moeten met sluitende bewij- zen komen. Het lot van aangehouden verdachten wordt in laatste instantie in handen van de rechter gelegd. Ook als de veelbekritiseerde herziening van de Politiewet zou plaatsvinden, lei- dend tot provinciale politiekorpsen en

juist de jaren zeventig zich hebben ge- kenmerkt door een verhoogde belang- stelling voor de bestrijding van de zwaardere, professionele criminaliteit alsmede voor het verzorgen van een adequate uitrusting in technisch en tac- tisch opzicht ten behoeve van deze cri- minaliteitsvorm'. Hoofddirectie Bakker somde de noviteiten op: De opbouw van criminele inlichtingen- diensten die tot taak hebben door ge- richte informatiewinning te komen tot een versneld ingrijpen in de professio- nele activiteiten van de zwaarste cate- gorie criminelen. Twaalf observatieteams 'die goed ge- equipeerd en werkend in soepel verlo- pende samenwerkingsverbanden, een onmisbaar element zijn geworden in de criminaliteitsbestrijding'. De arrestatieteams van rijks- en ge- meentepolitie 'door uitrusting en oplei- ding eveneens goed voorbereid op hun taak'. Het met toestemming van de rechter- commissaris afuisteren van telefoonges- prekken als onmisbaar middel bij het inwinnen van informatie omtrent hard- drugshandel en vuurwapenhandel en bij het oplossen van levensdelicten. Grote investeringen in technishe uit- rusting om in extreme situaties (gijze- lingen, ontvoeringen, enzovoort) aan de wensen van Justitie tegemoet te komen. De oprichting van verschillende regio- nale recherchebijstandsteams. De research die enkele grote korpsen in tactisch vlak plegen door infiltratie in het criminele milieu en het werken met

de totale problematiek rond het 'on- rechtmatig' verkregen bewijs (Bakker doelde daarmee onder andere op de undercover-agent, H.S.); het vermelden van namen van leden van observatie- en arrestatieteams in processen-verbaal waar dat, gezien de kwetsbaarheid van hun positie, als zeer ongewenst moet worden beschouwd; de wijze van afdoening van processen- verbaal contra leden van observatie- en arrestatieteams waar schade en/of letsel aan derden is veroorzaakt. De laatste twee opmerkingen houden een pleidooi in voor een *bijzondere sta- tus* die geheime agenten zouden moeten hebben. Een kwalijke gedachtegang die aansluit op wat in de praktijk allang gebruikelijk is. Als het even kan moeten de 'stillen' boven de wet staan. De bedoeling is dat er 225 politiemann- en lid worden van een arrestatieteam: 125 bij de rijkspolitie en 100 bij de gemeentelijke korpsen. Deze arrestatie- teams hebben als voornaamste taken: 'Acties ten aanzien van gevaarlijke cri- minelen, met name van hen van wie kan worden verwacht dat zij bij arrestatie verzet met vuurwapens zullen plegen' en 'incidentele beveiligingsopdrachten'. Die taken staan omschreven in de brief waarmee de minister van Justitie, De Ruiter, op 27 februari 1979 aan de alge- meen inspecteur van de rijkspolitie liet weten akkoord te gaan met de instelling van arrestatieteams. In april 1979 deel- de de minister van Binnenlandse Zaken, Wiegels, aan de Tweede Kamer mee dat hij de instelling van arrestatieteams bij

Naast de geüniformeerde agent, Bromsnor van weleer, en de slimme speurneus van de recherche heeft zich de afgelopen jaren een nieuw type politieman ontwikkeld: ver-vaarlijk en soms levensgevaarlijk. Noch de gemeenteraden, die het politiebeleid van de burgemeesters controleren, noch het parlement dat de verantwoordelijke ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie in de gaten houdt, weten precies wat er gaande is. Zij werden in de afgelopen tien jaar bij voortduring om de tuin geleid. De mededelingen kwamen stelselmatig veel te laat en waren meestal onvolledig. Terwijl er 'iets' gaande was dat het karakter van de politie ingrijpend veranderde. Want in navolging van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en de militaire inlichtingendiensten ontstonden er aan de lopende band politieeenheden, wier werkzaamheden zich in het verborgene voltrokken.

Het gaat om geheime agenten die zich bewegen in het schemergebied van ordehandhaving en opsporing. Geen geüniformeerde politie, geen rechercheurs, maar specialisten in geweld en spionage. Ze dragen bij voorkeur vrijetijdskleding, zijn altijd tot de tanden bewapend, blijven zoveel mogelijk anoniem en onherkenbaar en hoeven vrijwel geen verantwoording af te leggen in processen-verbaal. Ze werken bij de criminele inlichtingendiensten en in observatieteams, ze luisteren telefoongesprekken af of opereren als lokagent (undercover-agent). En ze zijn in groten getale te vinden in de arrestatieteams die niet verward mogen worden met de aanhoudingseenheden waarmee in Amsterdam wordt geprobeerd om reïmakers te achterhalen. Maar ook die laatste groep 'stillen' draagt ertoe bij dat er een politiestruc-tuur ontstaat waarvan wij alleen weet hadden uit misdaadfilms en politieromans. Starsky en Hutch veroveren Nederland. Op elke hoek van de straat kan een politieman staan die onverhoeds een karateslag uitdeelt. En in het ergste geval ratelt de MP-5-pistoolmitrailleur met zeshonderd kogels per minuut. De *Arnhemse Courant* van 18 februari 1980 bevatte een van spectaculaire foto's voorzien artikel dat na herhaalde lezing steeds minder leuk werd. Het ging over vijf carnavalsvierders uit Renkum en Wageningen die een angstige confrontatie hadden met leden van de Groep Bijzondere Opdrachten van de Arnhemse politie, het Arnhemse arrestatieteam. Het verhaal ging dat een van de carnavalsvierders met een pistool had lopen zwaaien. Hij was verkleed als cowboy en droeg ook inderdaad een speelgoedpistool in een holster. Op de Roermondspleinbrug werd de auto met vijf verklede mannen (een van hen als pastoor) door de Arnhemse politie tot stoppen gedwongen. Op de nieuwe manier zoals die staat omschreven in de handleiding benaderingstechnieken gevaarlijke personen. Technieken die in Nederland zijn geïntroduceerd door de in Nederland geboren ex-sheriff uit het Amerikaanse San Diego, Gerard Cieremans.

De politieauto blijft een paar meter achter de auto met verdachten. Het stopteken staat dan ook, agressief oplichtend, in spiegelschrift voorop de politieauto. Stopt de achtervolgde wagen

op zijn hurken achter een halfgeopend portier het pistool in de aanslag houdt, zorgen zijn collega's voor het stuk voor stuk in de boeien slaan van de verdachten, die languit op de grond worden gefouilleerd.

Cieremans heeft bij vrijwel alle politie-korpsen les gegeven in deze benaderingstechnieken. De arrestatieteams gaan stevast op deze manier te werk. Niet zo vreemd want zij hebben tot taak om vuurwapengevaarlijke criminelen aan te houden. Maar vergissingen zijn niet plezierig voor de slachtoffers.

Op 17 januari 1980 was er ook al iets dergelijks gebeurd. Toen werden een Duits echtpaar met twee kinderen, twee Nederlandse vrouwen en twee Nederlandse mannen met de handboeien om naar het Arnhemse politiebureau vervoerd. Het vermoeden bestond dat zij als leden van de Rote Armee Fraktion illegaal de grens naar Nederland probeerden over te steken. Ze bleken volkomen onschuldig. Het arrestatieteam was voorbarig geweest. Ook op 15 februari vond er een schietpartij plaats in de Arnhemse binnenstad. Op een auto, waarin een gezochte inbreker reed, werden twaalf schoten afgevuurd, waarvan er negen de betrokken auto troffen. Maar de verdachte wist niettemin te ontsnappen.

Geboeid

De PvdA-kamerleden Stoffelen, De Boels en Roethof stelden een reeks vragen over deze drie Arnhemse uitschietters. In zijn antwoord vertelde minister *De Ruiter* openhartig dat de tip over Raf-leden afkomstig was van een landbouwer die in een merkwaardig manoeuvrerende Peugeot een vrouw had gezien die leek op een gezocht lid van de Raf. De gealarmeerde politie had eerst een Mercedes aangehouden (met het Duitse echtpaar en de Nederlandse familie), want het zou een bekende werk-wijze zijn van de Raf om van auto te wisselen. Later is er ook nog een Peugeot aangehouden waarvan de inzittenden eveneens geboeid naar het bureau werden gebracht. Zij behoorden tot geen enkele Fraktion, laat staan tot die van de Rote Armee.

De Ruiter sprak tegen dat de Arnhemse politie het begrip 'gevaarlijke personen' op te ruime wijze had toegepast. Hij vond de voorvallen betreurenswaardig doch niet onaanvaardbaar. De rijksrecherche kreeg opdracht de schietpartij in de Arnhemse binnenstad te onderzoeken. Daarvan gaf De Ruiter op 12 september uitsluitsel. Er was begrip voor het gebeuren, want de betrokken politieambtenaren bevonden zich in een benarde positie toen zij te voet de achteruitrijdende auto wilden tegenhouden. Maar de minister moest toegeven: *Niettemin kan van een aantal schoten, onder andere het schot dat de geparkeerde auto van een ter plaatse wonende winkelier trof, worden gesteld dat deze niet door de voor het Arnhemse politiekorps geldende geweldsinstructie worden gedekt.* Het was gelukkig goed afgelopen. Beter dan in Breukelen op 15 december 1978 waar het arrestatieteam van het rijks-politiedistrict Utrecht met Uzi's vier Zuidmolukkers overhoop schoot van wie er één overleed. De dag daarop werd een arrestatieteam ingezet in Polsbroek. Tegen twee jongens van dertien en veertien jaar die met speelgoedgeweren waren bewapend. De politie in Nederland zit ingewikkeld in elkaar. Er is een Korps Rijkspolitie

U blijft ook uw wapen op hem richten. Het blijven praten tegen de verdachte heeft ook een psychologisch voordeel voor u. Het is verwarrend voor de verdachte om naar u te luisteren en tegelijkertijd een plan te bedenken te ontsnappen. Tijdens het achteruitlopen van de verdachte en het benaderen van uw voertuig, gaat u gehurkt ook achteruit, vlak langs de zijkant van uw wagen, en later achter uw auto. Sta niet toe dat de verdachte tegen het geopende portier van de politieauto loopt. Laat hem langs het portier lopen.

Het naar achteren brengen van de verdachte.

De geheime politie van Nederland: de mannen van de criminele inlichtingendiensten, de observatieteam, de arrestatieteams, de infiltranten en de lokagenten

met centrale taken (in de lucht, op het water, op de snelwegen) en plattelandsdienders, allen onder directe verantwoordelijkheid van de minister van Justitie. Daarnaast zijn er gemeentelijke politiekorpsen die (in mindere mate) te maken hebben met de minister van Binnenlandse Zaken. Zowel rijkspolitie als gemeentepolitie verrichten in grote lijnen twee soorten taken: de opsporing van strafbare feiten op gezag van het openbaar ministerie (de officier van Justitie) en de handhaving van de openbare orde op gezag van de burgemeester. De ordehandhaving omvat uiteenlopende zaken: zorg voor de veiligheid, verkeerscontrole, maar ook reïbestrijding met Mobiele Eenheden en de dagelijkse hulpverlening aan hen die deze behoeven. In al die 'orde'-gevallen, maar ook bij het uitdelen van bekeuringen of het handhaven van diverse wetten en verordeningen gaat het om duidelijk herkenbare, want geüniformeerde politieman-nen. Daarbij is de discussie over een eventuele terugkeer van het 'kraagnum-mer' nog steeds niet uitgewoed. Geheel ander werk wordt verricht door de in burger geklede rechercheurs wier voornaamste doel het is om vervolging door de officier van Justitie mogelijk te maken. Zij moeten met sluitende bewijzen komen. Het lot van aangehouden verdachten wordt in laatste instantie in handen van de rechter gelegd. Ook als de veelbekritiseerde herziening van de Politiewet zou plaatsvinden, leidend tot provinciale politiekorpsen en enkele landelijke diensten, blijft de principiële scheiding bestaan tussen taken die namens het lokale bestuur worden verricht en de justitiële taken. Er is voor de burger altijd beklag mogelijk: bij de burgemeester of bij de officier van justitie. Niet dat het altijd wat uithaalt, maar je weet tenminste bij wie je moet zijn. Geüniformeerde agenten en rechercheurs verrichten hun arbeid in (betrekkelijke) openbaarheid. Dat is anders met de geheime agenten van de criminele inlichtingendiensten, de observatieteams en arrestatieteams, de infiltranten en lokagenten.

De jaarlijkse conferentie tussen het openbaar ministerie en het departement van Justitie was in oktober 1980 gewijd aan de relatie tussen het OM en de politie. Daaraan schort nog wel het een en ander. Door een toenemende specialisatie en een groeiend gebruik van technologische snuffjes gaat de politie steeds meer een eigen leven leiden. Om deze gevreesde 'verzelfstandiging' tegen te gaan dient onder meer het driehoeksoverleg tussen politiecom-mandant, burgemeester en officier van justitie zoals die in de meeste grote gemeenten gestalte heeft gekregen. Hetgeen betekent dat het openbaar ministerie niet meer kan volstaan met het in ontvangst nemen van processen-verbaal en het laten voorgeleiden van verdachten. Zoals de procureurs-generaal op gezette tijden richtlijnen geven over het vervolgingsbeleid, zo moeten de hoofdofficiërs van justitie zich tegenwoordig bezighouden met het opsporings- en verbaalseringsbeleid. En zelfs met de handhaving van de openbare orde voor zover de verstoring ervan gepaard gaat met strafbare gedragingen. De Arnhemse hoofdcommissaris W. Bakker wilde op genoemde conferentie

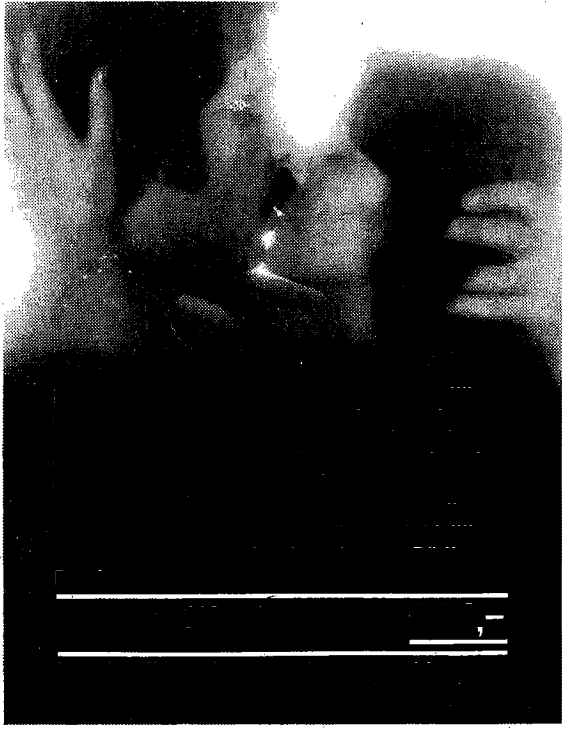
juist de jaren zeventig zich hebben gekenmerkt door een verhoogde belangstelling voor de bestrijding van de zwaardere, professionele criminaliteit alsmede voor 'het verzorgen van een adequate uitrusting in technisch en tactisch opzicht ten behoeve van deze criminaliteitsvorm'. Hoofdcommissaris Bakker somde de noviteiten op: De opbouw van criminele inlichtingendiensten die tot taak hebben door gerechte informatiewinning te komen tot een versneld ingrijpen in de professionele activiteiten van de zwaarste categorie criminelen. Twaalf observatieteams 'die goed ge-equipeerd en werkend in soepel verlopende samenwerkingsverbanden, een onmisbaar element zijn geworden in de criminaliteitsbestrijding'. De arrestatieteams van rijks- en gemeentepolitie 'door uitrusting en opleiding eveneens goed voorbereid op hun taak'. Het met toestemming van de rechter-commissaris af luisteren van telefoongesprekken als onmisbaar middel bij het inwinnen van informatie omtrent hard-drugshandel en vuurwapenhandel en bij het oplossen van levensdelicten. Grote investeringen in technische uitrusting om in extreme situaties (gijzelingen, ontvoeringen, enzovoort) aan de wensen van Justitie tegemoet te komen. De oprichting van verschillende regionale recherchebijstandsteams. De research die enkele grote korpsen in tactisch vlak plegen door infiltratie in het criminele milieu en het werken met de undercover-agent. Sprekend over problemen die er zijn gerezzen tussen politie en justitie noemde hoofdcommissaris Bakker een tweetal groot opgezette vuurwapenonderzoeken, gecoördineerd en gebundeld in Arnhem. Daarbij werd een grote hoeveelheid vuurwapens van Zuidmolukkers door het gehele land opgespoord. Bakker: 'Het onderzoek nam zodanige arrondissementsgrensoverschrijdende vormen aan, dat ernstige problemen ontstonden met de coördinatie op OM-niveau, hetgeen zich onder meer in die zin openbaarde dat arrestanten die uit recherche-tactische overwegingen absoluut niet hadden mogen worden weggezonden' toch 'werden heengezonden.' Waarna werd afgesproken met dergelijke grootschalige onderzoeken voortaan door één politieofficier en één officier van justitie zouden worden geleid. Bakker vertelde er niet bij dat zijn eigen arrestatieteam in geheel oost-Nederland aan de lopende band Molukse woningen had doorzocht. In overvalstijl met getrokken pistolen. Dat viel niet overal even goed. Ook niet bij de plaatselijke politiekorpsen die eventuele verdachten door de Arnhemse superagenten kregen overgedragen. Alsof de FBI even langs kwam. Bakker noemde een aantal actuele 'problemen' die zeker gespreksstof zouden opleveren bij een intensiever contact tussen politie en openbaar ministerie: de raadsman bij politieverhoor (met de komst waarvan de politie niet blij is, H.S.); de vele verdachten voor kleine zaken die hun personalia niet prijs willen geven en daarom na zes uur politieel vrijuit lijken te gaan. Bakker: 'Mogen zij, veelal deel uitmakende van agressieve actiegroepen ter vaststelling van hun

Positie en houding van politieman van verdachte.

14. Het dichttrappen van het portier stappen is
- ☐ van geen belang
 - ☐ is alleen maar belangrijk en in het voertuig zitten.
 - ☐ is belangrijk en aan het I worden gegeven.
- Controleer het antwoord op de v

SEXLESSSEN IN WOORD EN BEELD

Giro 3119420 STANDAARD VERZENDBOEKHANDEL Postbus 19368 (Singel 330)

1 superagent. Overal inzetbaar en vrij rmale dienstrooster'

iet zich tijdens zijn
ly-guards die hij
atieteam van de

Nederland kent
En als het even
wet.
situatie. Dat wordt

rdt deze onmiddellijk onder
nomen. Terwijl één politiem
urken achter een halfgeopend
et pistool in de aanslag houdt,
ijn collega's voor het stuk voor
le boeien slaan van de verdach
languit op de grond worden
erd.

ns heeft bij vrijwel alle politie-
les gegeven in deze benade-
nieken. De arrestatieteams
evast op deze manier te werk.
reemd want zij hebben tot taak
rwapengevaarlijke criminelen
ouden. Maar vergissingen zijn
ierig voor de slachtoffers.

anuari 1980 was er ook al iets
s gebeurd. Toen werden een
htpaar met twee kinderen, twee
idse vrouwen en twee Neder-
nannen met de handboeien om
t Arnhemse politiebureau ver-
let vermoeden bestond dat zij
1 van de Rote Armee Fraktion
de grens naar Nederland pro-
over te steken. Ze bleken volko-
schuldig. Het arrestatieteam
rbarig geweest.
15 februari vond er een schiet-
laats in de Arnhemse binnen-
een auto, waarin een gezochte
reed, werden twaalf schoten
d, waarvan er negen de betrok-
o troffen. Maar de verdachte
temin te ontsnappen.

eid

IA-kamerleden Stoffelen, De
Roethof stelden een reeks vra-
deze drie Arnhemse uitschie-
zijn antwoord vertelde minister
er openhartig dat de tip over
n afkomstig was van een land-
die in één merkwaardig ma-
ende Peugeot een vrouw had
e leek op een gezocht lid van de
gealarmeerde politie had eerst
cedes aangehouden (met het
chtbaar en de Nederlandse fa-
ant het zou een bekende werk-
van de Raf om van auto te
Later is er ook nog een Peug-
gehouden waarvan de inzitten-
eens geboeid naar het bureau
gebracht. Zij behoorden tot
tele Fraktion, laat staan tot die
Rote Armee.

er sprak tegen dat de Arnhemse
et begrip 'gevaarlijke personen'
time wijze had toegepast. Hij
voorvallen betreurenswaardig
t onaanvaardbaar. De rijksre-
 kreeg opdracht de schietpartij
rnhemse binnenstad te onder-
Daarvan gaf De Ruiter op 12
er uitsluitsel. Er was begrip
gebeuren, want de betrokken
btenaren bevonden zich in een
positie toen zij te voet de ach-
lende auto wilden tegenhou-
de minister moest toegeven:
*in kan van een aantal schoten,
ndere het schot dat de gepar-
uto van een ter plaatse wonen-
elier trof, worden gesteld dat
t door de voor het Arnhemse
rps geldende geweldsinstruc-
en gedekt.'*
gelukkig goed afgelopen. Beter
breukelen op 15 december 1978
t arrestatieteam van het rijks-
strict Utrecht met Uzi's vier
ukkers overhoop schoot van
n overleed. De dag daarop werd
estatieteam ingezet in Pols-
egen twee jongens van dertien
ien jaar die met speelgoedgewe-
n bewapend.
ie in Nederland zit ingewikkeld
r. Er is een Korps Rijkspolitie

Bevel: 'LOOP LANGZAAM ACHTERUIT EN BLIJF
RECHT VOOR JE UITKIJKEN ...'

Waarschuw de verdachte terwijl hij langzaam achteruit loopt, opnieuw
geen verdachte of plotselinge bewegingen te maken en dat hij nog
steeds onder schot wordt gehouden.

Bevel: 'JE STAAT ONDER SCHOT ... BIJ EEN VER-
DACHTE OF PLOTSELINGE BEWEGING
WORDT ONMIDDELLIJK GESCHOTEN ...'

U blijft ook uw wapen op hem richten. Het blijven praten tegen de ver-
dachte heeft ook een psychologisch voordeel voor u. Het is verwarrend
voor de verdachte om naar u te luisteren en tegelijkertijd een plan te be-
denken te ontsnappen. Tijdens het achteruitlopen van de verdachte en
het benaderen van uw voertuig, gaat u gehurkt ook achteruit, vlak
langs de zijkant van uw wagen, en later achter uw auto. Sta niet toe
dat de verdachte tegen het geopende portier van de politieauto loopt.
Laat hem langs het portier lopen.

Het naar achteren brengen van de verdachte.

Wanneer de verdachte in de juiste positie ligt, gaat u naar hem toe. Blijf
steeds geknikt en achter het geopend portier voor dekking. U knielt met
uw rechterknie op de rug (stuitje) van de verdachte. Bij een verdachte
beweging van hem, drukt u uw rechterknie naar beneden.

U dient deze tactiek natuurlijk alleen toe te passen bij de arrestatie
van ZEER gevaarlijke personen. Deze handelwijze is noodzakelijk voor
de veiligheid van alle betrokkenen.

Positie en houding van politiemann voor het boeien en fouilleren van de verdachte.

14. Het dichttrappen van het portier door de verdachte na het uit-
stappen is

- ☐ van geen belang
- ☐ is alleen maar belangrijk als er nog meerdere verdachten
in het voertuig zitten.
- ☐ is belangrijk en aan het bevel moet nauwkeurig gevolg
worden gegeven.

Controleer het antwoord op de volgende bladzijde.

De geheime politie van Nederland: de mannen van de criminele inlichtingendiensten, de observatieteams, de arrestatieteams, de infiltranten en de lokagenten

met centrale taken (in de lucht, op het
water, op de snelwegen) en plattelands-
dienders, allen onder directe verant-
woordelijkheid van de minister van Jus-
titie. Daarnaast zijn er gemeentelijke
politiekorpsen die (in mindere mate) te
maken hebben met de minister van
Binnenlandse Zaken. Zowel rijkspolitie
als gemeentepolitie verrichten in grote
lijnen twee soorten taken: de opsporing
van strafbare feiten op gezag van het
openbaar ministerie (de officier van
Justitie) en de handhaving van de open-
bare orde op gezag van de burge-
meester.
De ordehandhaving omvat uiteenlopen-
de zaken: zorg voor de veiligheid, ver-
keerscontrole, maar ook reibestrijding
met Mobiele Eenheden en de dagelijkse
hulpverlening aan hen die deze behoe-
ven. In al die 'orde'-gevallen, maar ook
bij het uitdelen van bekeuringen of het
handhaven van diverse wetten en veror-
deningen gaat het om duidelijk herken-
bare, want geüniformeerde politiemannen.
Daarbij is de discussie over een
eventuele terugkeer van het 'kraagnum-
mer' nog steeds niet uitgewoed.
Geheel ander werk wordt verricht door
de in burger geklede rechercheurs wier
voornaamste doel het is om vervolging
door de officier van Justitie mogelijk te
maken. Zij moeten met sluitende bewij-
zen komen. Het lot van aangehouden
verdachten wordt in laatste instantie in
handen van de rechter gelegd.
Ook als de veelbekritiseerde herziening
van de Politiewet zou plaatsvinden, lei-
dend tot provinciale politiekorpsen en

juist de jaren zeventig zich hebben ge-
kenmerkt door een verhoogde belang-
stelling voor de bestrijding van de
zwaardere, professionele criminaliteit
alsmede voor 'het verzorgen van een
adequate uitrusting in technisch en tac-
tisch opzicht ten behoeve van deze cri-
minaliteitsvorm'. Hoofddirectie
Bakker somde de noviteiten op:
De opbouw van criminele inlichtingen-
diensten die tot taak hebben door ge-
richte informatiewinning te komen tot
een versneld ingrijpen in de professio-
nele activiteiten van de zwaarste cate-
gorie criminelen.
Twaalf observatieteams 'die goed ge-
equipeerd en werkend in soepel verlo-
pende samenwerkingsverbanden, een
onmisbaar element zijn geworden in de
criminaliteitsbestrijding'.
De arrestatieteams van rijks- en ge-
meentepolitie 'door uitrusting en oplei-
ding eveneens goed voorbereid op hun
taak'.
Het met toestemming van de rechter-
commissaris afkijken van telefoonges-
prekken als onmisbaar middel bij het
inwinnen van informatie omtrent hard-
drugshandel en vuurwapenhandel en
bij het oplossen van levensdelicten.
Grote investeringen in technische uit-
rusting om in extreme situaties (gijze-
lingen, ontvoeringen, enzovoort) aan de
wensen van Justitie tegemoet te komen.
De oprichting van verschillende regio-
nale recherchebijstandsteams.
De research die enkele grote korpsen in
tactisch vlak plegen door infiltratie in
het criminele milieu en het werken met

de totale problematiek rond het 'on-
rechtmatig' verkregen bewijs (Bakker
doelde daarmee onder andere op de
undercover-agent, H.S.);
het vermelden van namen van leden
van observatie- en arrestatieteams in
processen-verbaal waar dat, gezien de
kwetsbaarheid van hun positie, als zeer
ongewenst moet worden beschouwd;
de wijze van afdoening van processen-
verbaal contra leden van observatie- en
arrestatieteams waar schade en/of letsel
aan derden is veroorzaakt.
De laatste twee opmerkingen houden
een pleidooi in voor een *bijzondere sta-
tus* die geheime agenten zouden moeten
hebben. Een kwalijke gedachtegang
die aansluit op wat in de praktijk allang
gebruikelijk is. Als het even kan moeten
de 'stillen' boven de wet staan.
De bedoeling is dat er 225 politiemannen
lid worden van een arrestatieteam:
125 bij de rijkspolitie en 100 bij de
gemeentelijke korpsen. Deze arrestatie-
teams hebben als voornaamste taken:
'Acties ten aanzien van gevaarlijke crimi-
nelen, met name van hen van wie kan
worden verwacht dat zij bij arrestatie
verzet met vuurwapens zullen plegen'
en 'incidentele beveiligingsopdrachten'.
Die taken staan omschreven in de brief
waarmee de minister van Justitie, De
Ruiter, op 27 februari 1979 aan de alge-
meen inspecteur van de rijkspolitie liet
weten akkoord te gaan met de instelling
van arrestatieteams. In april 1979 deel-
de de minister van Binnenlandse Zaken,
Wiel, aan de Tweede Kamer mee dat
hij de instelling van arrestatieteams bij

Uit het boekje 'Staying alive' van
G. Cieremans, j.d.

zelfs talrijke overuren gemaakt. Dat
komt door de intensieve training en
door de realiteit dat de arrestatieteams
voor alles en nog wat worden ingezet.
De zware criminaliteit, gepleegd door
bewapende bankrovers vormt in Neder-
land maar een piepklein probleem. Het
is juist de kleine criminaliteit die toe-
neemt en het gevoel van onveiligheid
vergroet. Van de ruim een half miljoen
misdrijven volgens het Wetboek van
Strafrecht die in 1979 werden gepleegd
kon slechts 23,7 procent worden opge-
helderd. Daarbij ging het bij voorbeeld
om 223.201 eenvoudige diefstallen (ex-
clusief winkeldiefstal) met een ophelde-
ringspercentage van negen procent,
143.445 inbraken met een ophelderings-
percentage van 19,2 procent, 58.115 ver-
nielingen, met een ophelderingspercen-
tage van 20,5 procent, 6.936 aangiften
van zakkenrollerij met een ophelde-
ringspercentage van 6,6 procent. Daar
staan twaalfhonderdvijftig levensdelic-
ten tegenover (ophelderingspercentage
86,7 procent), maar dat zijn dan ook nog
voor het merendeel pogingen tot dood-
slag. En zeker bij regelrechte moorden
heeft de gewone recherche geen enkele
hulp nodig van vechtagenten. Vuurge-
vaarlijk is slechts de zeldzame bewa-
pende bankrover. Of een verdwaalde
stadsguerrillero.
De opbloei van de arrestatieteams heeft
minder te maken met de stijging van

zijn collega's voor het stuk voor 1 de boeien slaan van de verdachte languit op de grond worden leerd.

ans heeft bij vrijwel alle politie-les gegeven in deze benade-chnieken. De arrestatieteams steevast op deze manier te werk. o vreemd want zij hebben tot taak uurwapengevaarlijke criminelen houden. Maar vergissingen zijn lezierig voor de slachtoffers.

januari 1980 was er ook al iets lks gebeurd. Toen werden een echtpaar met twee kinderen, twee aridse vrouwen en twee Neder-mannen met de handboeien om et Arnhemse politiebureau ver- Het vermoeden bestond dat zij en van de Rote Armee Fraktion l de grens naar Nederland prn over te steken. Ze bleken volko-onschuldige. Het arrestatieteam orbarig geweest. p 15 februari vond er een schiet-plaats in de Arnhemse binnen- op een auto, waarin een gezochte er reed, werden twaalf schoten urd, waarvan er negen de betrok-to troffen. Maar de verdachte ettemin te ontsnappen.

oeid

vdA-kamerleden Stoffelen, De en Roethof stelden een reeks vra-er deze drie Arnhemse uitschie- zijn antwoord vertelde minister ter openhartig dat de tip over len afkomstig was van een land- die in een merkwaardig ma-erende Peugeot een vrouw had die leek op een gezocht lid van de e gealarmeerde politie had eerst ercedes aangehouden (met het echtpaar en de Nederlandse fa-want het zou een bekende werk-ljn van de Raf om van auto te n. Later is er ook nog een Peu-ingehouden waarvan de inzitten-eneens geboeid naar het bureau gebracht. Zij behoorden tot kele Fraktion, laat staan tot die Rote Armee.

ter sprak tegen dat de Arnhemse het begrip 'gevaarlijke personen' ruime wijze had toegepast. Hij e voorvallen betreurenswaardig iet onaanvaardbaar. De rijksre- kreeg opdracht de schietpartij Arnhemse binnenstad te onder- Daarvan gaf De Ruiter op 12 ber uitsluitel. Er was begrip t gebeuren, want de betrokken mbtenaren bevonden zich in een e positie toen zij te voet de ach-ende auto wilden tegenhou-aar de minister moest toegeven: nin kan van een aantal schoten, ndere het schot dat de gepar-auto van een ter plaatse wonen-kelier trof, worden geseld dat iet door de voor het Arnhemse orps geldende geweldsinstruc-den gedekt.' s gelukkig goed afgelopen. Beter Breukelen op 15 december 1978 t arrestatieteam van het rijks-strict Utrecht met Uzi's vier lukkers overhoop schoot van én overleed. De dag daarop werd restatieteam ingezet in Pols-Tegen twee jongens van dertien ien jaar die met speelgoedgewe-wen bewapend. tie in Nederland zit ingewikkeld ar. Er is een Korps Rijkspolitie

ng)

SEN
BEELD

f 44,-

king van
essen''

BOEKHANDEL
1330)

uacht heeft ook een psychologisch voordeel voor u. Het is verwarren voor de verdachte om naar u te luisteren en tegelijkertijd een plan te be-denken te ontsnappen. Tijdens het achteruitlopen van de verdachte en het benaderen van uw voertuig, gaat u gehurkt ook achteruit, vlak langs de zijkant van uw wagen, en later achter uw auto. Sta niet toe dat de verdachte tegen het geopende portier van de politieauto loopt. Laat hem langs het portier lopen.

Het naar achteren brengen van de verdachte.

De geheime politie van Nederland: de mannen van de criminele inlichtingendiensten, de observatieteams, de arrestatieteams, de infiltranten en de lokagenten

met centrale taken (in de lucht, op het water, op de snelwegen) en plattelands-dienders, allen onder directe verant-woordelijkheid van de minister van Jus-titie. Daarnaast zijn er gemeentelijke politiekorpsen die (in mindere mate) te maken hebben met de minister van Binnenlandse Zaken. Zowel rijkspolitie als gemeentepolitie verrichten in grote lijnen twee soorten taken: de opsporing van strafbare feiten op gezag van het openbaar ministerie (de officier van Justitie) en de handhaving van de open-bare orde op gezag van de burge-meester. De ordehandhaving omvat uiteenlopen-de zaken: zorg voor de veiligheid, ver-keerscontrole, maar ook rebestrijding met Mobiele Eenheden én de dagelijkse hulpverlening aan hen die deze behoe-ven. In al die 'orde'-gevallen, maar ook bij het uitdelen van bekeuringen of het handhaven van diverse wetten en veror-deningen gaat het om duidelijk herken-bare, want geüniformeerde politiemannen. Daarbij is de discussie over een eventuele terugkeer van het 'kraagnum-mer' nog steeds niet uitgewoed. Geheel ander werk wordt verricht door de in burger geklede rechercheurs wier voornaamste doel het is om vervolging door de officier van Justitie mogelijk te maken. Zij moeten met sluitende bewij-zen komen. Het lot van aangehouden verdachten wordt in laatste instantie in handen van de rechter gelegd. Ook als de veelbekritiseerde herziening van de Politiewet zou plaatsvinden, lei-dend tot provinciale politiekorpsen en enkele landelijke diensten, blijft de principiële scheiding bestaan tussen ta-ken die namens het lokale bestuur wor-den verricht en de justitiële taken. Er is voor de burger altijd beklag mogelijk: bij de burgemeester of bij de officier van Justitie. Niet dat het altijd wat uithaalt, maar je weet tenminste bij wie je moet zijn. Geüniformeerde agenten en rechercheurs verrichten hun arbeid in (betrekkelijke) openbaarheid. Dat is anders met de geheime agenten van de criminele inlichtingendiensten, de ob-servatieteams en arrestatieteams, de in-filtranten en lokagenten. De jaarlijkse conferentie tussen het openbaar ministerie en het departe-ment van Justitie was in oktober 1980 gewijd aan de relatie tussen het OM en de politie. Daaraan schort nog wel het een en ander. Door een toenemende specialisatie en een groeiend gebruik van technologische snuffes gaat de pol-itie steeds meer een eigen leven leiden. Om deze gevreesde 'verzelfstandiging' tegen te gaan dient onder meer het driehoeksoverleg tussen politietec-mandant, burgemeester en officier van justitie zoals die in de meeste grote gemeenten gestalte heeft gekregen. Hetgeen betekent dat het openbaar mi-nisterie niet meer kan volstaan met het in ontvangst nemen van processen-verbaal en het laten voorgeleiden van ver-dachten. Zoals de procureurs-generaal op gezette tijden richtlijnen geven over het vervolgingsbeleid, zo moeten de hoofdofficieren van justitie zich tegen-woordig bezighouden met het opspo-rings- en verballiseringsbeleid. En zelfs met de handhaving van de openbare orde voor zover de verstoring ervan ge-paard gaat met strafbare gedragingen. De Arnhemse hoofdcommissaris W. Bakker wijdde op genoemde conferen-tie een beschouwing aan deze kwestie waarbij hij het opvallend noemde dat

juist de jaren zeventig zich hebben ge-kenmerkt door een verhoogde belang-stelling voor de bestrijding van de zwaardere, professionele criminaliteit alsmede voor 'het verzorgen van een adequate uitrusting in technisch en tac-tisch opzicht ten behoeve van deze cri-minaliteitsvorm'. Hoofdcommissaris Bakker somde de noviteiten op: De opbouw van criminele inlichtingen-diensten die tot taak hebben door ge-richte informatiewinning te komen tot een verseld ingrijpen in de professio-nale activiteiten van de zwaarste cate-gorie criminelen. Twaalf observatieteams 'die goed ge-equipeerd en werkend in soepel verlo-pende samenwerkingsverbanden, een onmisbaar element zijn geworden in de criminaliteitsbestrijding'. De arrestatieteams van rijks- en ge-meentepolitie 'door uitrusting en oplei-ding eveneens goed voorbereid op hun taak'. Het met toestemming van de rechter-commissaris af luisteren van telefoongesprekken als onmisbaar middel bij het inwinnen van informatie omtrent hard-drugshandel en vuurwapenhandel en bij het oplossen van levensdelicten. Grote investeringen in technische uit-rusting om in extreme situaties (gijze-lingen, ontvoeringen, enzovoort) aan de wensen van Justitie tegemoet te komen. De oprichting van verschillende regio-nale rechercheblijstandsteams. De research die enkele grote korpsen in tactisch vlak plegen door infiltratie in het criminele milieu en het werken met de undercover-agent. Sprekend over problemen die er zijn gerezken tussen politie en justitie noem-de hoofdcommissaris Bakker een twee-tal groot opgezette vuurwapenonder-zoeken, gecoördineerd en gebundeld in Arnhem. Daarbij werd een grote hoe-veelheid vuurwapens van Zuidmoluk-kers door het gehele land opgespoord. Bakker: 'Het onderzoek nam zodanige arrondissementsgrenzenoverschrijden-de vormen aan, dat ernstige problemen ontstonden met de coördinatie op OM-niveau, hetgeen zich onder meer in die zin openbaarde dat arrestanten die uit recherche-tactische overwegingen abso-luut niet hadden mogen worden wegge-zonden toch werden heengezonden.' Waarna werd afgesproken met dergelij-ke grootschalige onderzoeken voortaan door één politieofficier en één officier van justitie zouden worden geleid. Bak-ker vertelde er niet bij dat zijn eigen arrestatieteam in geheel oost-Neder-land aan de lopende band Molukse wo-ningen had doorzocht. In overvalstijl met getrokken pistolen. Dat viel niet overal even goed. Ook niet bij de plaat-selijke politiekorpsen die eventuele ver-dachten door de Arnhemse superagen-ten kregen overgedragen. Alsof de FBI even langs kwam. Bakker noemde een aantal actuele 'pro-blemen' die zeker gespreksstof zouden opleveren bij een intensiever contact tussen politie en openbaar ministerie: de raadsman bij politieverhoor (met de komst waarvan de politie niet blij is, H.S.); de vele verdachten voor kleine zaken die hun personalia niet prijs willen ge-ven en daarom na zes uur politieel vrijuit lijken te gaan. Bakker: 'Mogen zij, veelal deel uitmakende van agressie-ve actiegroepen ter vaststelling van hun identiteit door de politie worden gefoto-grafeerd?';

Positie en houding van politieman voor het boeien en fouilleren van de verdachte.

14. Het dichttrappen van het portier door de verdachte na het uit-stappen is

- ☐ van geen belang
- ☐ is alleen maar belangrijk als er nog meerdere verdachten in het voertuig zitten.
- ☐ is belangrijk en aan het bevel moet nauwkeurig gevolg worden gegeven.

Controleer het antwoord op de volgende bladzijde.

Uit het lesboekje 'Staying alive' van G. Cieremans, j.d.

zels talrijke overuren gemaakt. Dat komt door de intensieve training en door de realiteit dat de arrestatieteams voor alles en nog wat worden ingezet. De zware criminaliteit, gepleegd door bewapende bankrovers vormt in Neder-land maar een piepklein probleem. Het is juist de kleine criminaliteit die toe-neemt en het gevoel van onveiligheid vergroot. Van de ruim een half miljoen misdrijven volgens het Wetboek van Strafrecht die in 1979 werden gepleegd kon slechts 23,7 procent worden opge-helderd. Daarbij ging het bij voorbeeld om 223.201 eenvoudige diefstallen (ex-clusief winkeldiefstal) met een ophelde-ringspercentage van negen procent, 143.445 inbraken met een ophelderings-percentage van 19,2 procent, 58.115 ver-nielingen met een ophelderingspercen-tage van 20,5 procent, 6.936 aangiften van zakkenrollerij met een ophelde-ringspercentage van 6,6 procent. Daar staan twaalfhonderdvijftig levensdelic-ten tegenover (ophelderingspercentage 86,7 procent), maar dat zijn dan ook nog voor het merendeel pogingen tot dood-slag. En zeker bij regelrechte moorden heeft de gewone recheche geen enkele hulp nodig van vechtagenten. Vuurge-vaarlijk is slechts de zeldzame bewa-pende bankrover. Of een verdwaalde stadsguerrillero. De opbioel van de arrestatieteams heeft minder te maken met de stijging van zware criminaliteit als wel met de angst voor terroristische acties. De gijzeli-ngen en kapingen door Molukkers (1970, 1977, 1978), maar vooral ook de gevrees-de uitwaaiering van het politieke ge-weld zoals dat zich niet ver van ons bed in de Bondsrepubliek manifesteerde, liggen tens grondslag aan het ontstaan van ons eigen legertje van geheime agenten. Vooral na de moelzame arres-tatie van het Raf-lid Knut Fokerts in september 1977 in Utrecht (waarbij Fol-kerts een brigadier doodschoot) en de schietpartij met de Raf-leden Wacker-nagel en Schneider in Amsterdam in november van datzelfde jaar kregen de bestaande arrestatieteams een grimm-iger karakter en werden nieuwe teams uit de grond gestampt.

Snelle actie

Het eerste arrestatieteam werd in 1969 opgericht bij de gemeentepolitie in Arn-hem: de Groep Bijzondere Opdrachten. Dat initiatief had wel alles te maken met de criminaliteit zoals die zich voor-deed in de Arnhemse rosse buurt het Spijkerkwartier. Na enkele schietpartij-en die de Korenmarkt de bijnaam Kogelmarkt bezorgden, vormde de politie aanvankelijk een wapenteam dat het illegale wapenbezit moest bestrijden met snelle acties, controle in cafés en huiszoekingen. Hoewel hoofdcommissa-ris Bakker er aanvankelijk weinig voor voelde om zijn Groep Bijzondere Op-drachten als officieel arrestatieteam te laten dienstdoen werd de Arnhemse GBO, bestaande uit achttien leden (ver-deeld in vier groepen) het voorbeeld voor de gemeentepolitie in Rotterdam, Utrecht en Den Haag.

Vervolg op pagina 4

DE STILLEN

De geheime politie van Nederland

Vervolg van pagina 3

Ook Amsterdam moest een dergelijk arrestatieteam krijgen. Burgemeester Polak was al gezwicht voor de druk van Wiegels, maar de gemeenteraad bleef tegenstander. Zoals ook Groningen en Enschede hebben laten weten weinig te voelen voor arrestatieteams met een aparte status.

Bij de rijkspolitie zijn de weerstanden nooit zo groot geweest. Dat korps beschikte over een invloedrijke supporter die alles mooi vond als het maar van de Verenigde Staten of de Bondsrepubliek was afgekeken. De minister van Justitie in het kabinet-Den Uyl *mr. A.A.M. van Agt*, was geheel en al op de hoogte van het ontstaan en de aard van de arrestatieteams bij de rijkspolitie. Reeds tijdens het kabinet-Biesheuvel, waarin Van Agt als minister van Justitie debuteerde, werd in Den Haag het eerste arrestatieteam opgericht. De districtcommandant *W. Reehorst*, de huidige inspecteur-generaal (hoogste chef) van het korps rijkspolitie, gaf op 1 februari 1973 het startsein voor het arrestatieteam in Den Haag dat geregeld door Van Agt werd ingeschakeld voor beveiligingsopdrachten. En dat niet alleen bij officiële werkzaamheden, want Van Agt nam ook tijdens privé-fietstochtjes leden van het Haagse arrestatieteam als body-guards met zich mee.

In het jaar 1973 werd er ook bij de rijkspolitie van het district Amsterdam een arrestatieteam opgericht en begin 1974 formeerden de districten Eindhoven en Utrecht hun eigen arrestatieteams. Hoewel deze teams een voor Nederland volstrekt nieuwe taak vervulden en bovendien de beschikking hadden over automatische wapens (aanvankelijk Uzi's) verzuimde Justitieminister Van Agt, volledig verantwoordelijk voor de rijkspolitie, om het parlement hierover in te lichten.

Pas op 11 oktober 1977, kort na de vuurgevechten met RAF-leden lichtte waarnemend minister van Justitie *De Gaay Fortman sr.* een tipje van de sluier op. Van Agt was inmiddels uit het demissionaire kabinet getreden. De Gaay Fortman liet weten dat er werd gedacht aan de oprichting van arrestatieteams uit rijkspolitie en gemeentepolitie die speciaal zouden worden opgeleid voor de aanhouding van zeer gevaarlijke criminelen: 'Uiteraard zal, indien

hiertoe wordt besloten, aan de training en beveiliging van deze teams in ieder opzicht aandacht worden geschonken.' Op dat moment waren er dus al enkele jaren vier rijkspolitieteams in functie en bovendien beschikte de gemeentepolitie in Arnhem al sinds 1969 over een Groep Bijzondere Opdrachten die als full-time-arrestatieteam optrad. In april 1978 kreeg ook het rijkspolitiedistrict Zwolle een arrestatieteam. In diezelfde periode volgden de gemeentelijke korpsen in Utrecht en Amsterdam het Arnhemse voorbeeld met de formering van een Groep Bijzondere Opdrachten. Rudie van Meurs onthulde in VN van 27-1-1979 hoe er naar werk werd gezocht voor deze arrestatieteams. Ze zouden een soort duizendpootfunctie vervullen.

Na de officiële mededelingen van de ministers De Ruiter en Wiegels leek het erop alsof de aanvankelijk als neventaken bedoelde activiteiten waren geschrapt. Als gevolg van de kritiek vanuit politiebonden en politieke partijen. Als neventaken waren in officiële rapporten genoemd:

aanhouden in relsituaties in samenwerking met de Mobiele Eenheden; aanhoudingen bij voorzienbare ongeregelde en geweldplegingen op sportvelden, bussen, trams, enzovoort; bestrijding van miniterreur en straat-schenderijen; handhaving van de openbare orde in stadions en openbaar vervoer; opsporing en aanhouding van personen die ter aanhouding gesignaleerd staan en van wie grove aantasting van de rechtsorde is te verwachten; beveiliging van bijzondere terechtzittingen; assistentie aan observatieteams; optreden in elke andere situatie waarin de normale geoefendheid van de gewone politiemannen niet voorziet.

Bij de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer, in oktober 1979, toen voor het laatst werd geredetwist over de arrestatieteams, benadrukte minister De Ruiter nog eens dat het ging om de bestrijding van 'vuurgevaarlijke' criminelen. Een enkele keer zouden de teams worden ingezet voor beveiligingsopdrachten. Maar daar bleef het ook bij. Geen samenwerking met observatieteams en Mobiele Eenheden, geen strijd tegen jeugdige vanden of politieke wets-overtreders.

Het geven van bevelen.

8. Direct na het stoppen van beide voertuigen, verlaat u ONMIDDELIJK de politieauto en

- ☐ trekt u uw wapen.
- ☐ loopt u naar voren met getrokken wapen.
- ☐ neemt u een gehurkte positie in achter het portier met het getrokken wapen naar voren gericht.

9. De taak van uw collega (waarnemer) is?

- ☐ de voor hem staande auto met inzittenden scherp in het oog te houden.
- ☐ de verdachte(n) in de auto tot orde te roepen wanneer hij ziet dat gegeven bevelen niet worden opgevolgd of wordt afgeweken van de gegeven bevelen.
- ☐ u dekking te geven.
- ☐ alle antwoorden te samen zijn goed.

Controleer de antwoorden op de volgende bladzijde.

Uit het lesboekje 'Staying alive' van G. Cieremans, j.d.

Maar de brief die de minister aan de algemeen inspecteur van de rijkspolitie had geschreven had nog een vervolg. Daarin stond: 'Ik kan mij omstandigheden indenken dat in verband met hun bijzondere vaardigheden, naast de inzet van ander politiepersoneel in het kader van de normale politiedienst, ook een beroep wordt gedaan op individuele leden van een arrestatieteam.'

Teamverband

De leden van de arrestatieteams hebben dus twee soorten taken: in teamverband gevaarlijke aanhoudingen verrichten en beveiligingsopdrachten vervullen en individueel inzetbaar zijn voor uiteenlopende verrichtingen die meestal overeen zullen komen met datgene wat werd vermeld op het oorspronkelijke lijstje met neventaken. Er is in de praktijk slechts één verschil: alleen bij een officieel optreden als arrestatie-

team mogen de snelvuurwapens worden meegenomen.

De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken staan voor een dilemma, met dien verstande dat de burgemeesters zich niet de wet behoeven te laten voorschrijven door Wiegels wanneer het gaat om gemeentelijke korpsen. Wanneer arrestatieteams full-time blijven opereren dan zullen zij een eigen leven gaan leiden (zoals nu al het geval is) dat maar marginaal te maken heeft met de bestrijding van zware criminaliteit. In toenemende mate zal de aandacht van de geheime agenten zich gaan richten op buitenparlementaire groepen: kraders, dienstweigeraars, anti-kernenergieactivisten. Op 25 november van het vorig jaar waren leden van de Groep Bijzondere Opdrachten betrokken bij de hardhandige manier waarop aan een demonstratie van zware criminaliteit. In toenemende mate zal de aandacht van de geheime agenten zich gaan richten op buitenparlementaire groepen: kraders, dienstweigeraars, anti-kernenergieactivisten. Op 25 november van het vorig jaar waren leden van de Groep Bijzondere Opdrachten betrokken bij de hardhandige manier waarop aan een demonstratie van zware criminaliteit. In toenemende mate zal de aandacht van de geheime agenten zich gaan richten op buitenparlementaire groepen: kraders, dienstweigeraars, anti-kernenergieactivisten. Op 25 november van het vorig jaar waren leden van de Groep Bijzondere Opdrachten betrokken bij de hardhandige manier waarop aan een demonstratie van zware criminaliteit.

Wanneer er in Nederland onverhoeds weer sprake zou zijn van terroristische acties, dan is er geen tekort aan geweldsspecialisten. De rijkspolitie heeft haar bijzondere bijstandseenheden, het korps marechaussee beschikt over enkele arrestatieteams ondergebracht in de brigade Speciale Beveiligingstaken onder andere voorzien van lange-afstandsprecisiegeweren en ook het korps mariniers heeft een eigen arrestatieteam opgeleid.

Sinds 1975 is militaire bijstand aan de politie zo vanzelfsprekend geworden dat vorig jaar bij de ontruiming van de gekraakte flats aan de Prins Hendrikade in Amsterdam een moeiteloos beroep werd gedaan op de brigade Speciale Beveiligingstaken van de marechaussee. Er zijn zelfs plannen geweest om het korps mariniers in te schakelen bij de ontruiming van De Groote Keyser. Een gevaarlijke ontwikkeling maar het bewijst dat er voor de bestrijding van echte terreur geen aparte politie-eenheden nodig zijn.

De vijftienvijftigjarige *Herman Hanekamp*, die op zijn zeventiende jaar bij de politie kwam, diende van oktober 1977 tot augustus 1979 bij de Groep Bijzondere Opdrachten in Arnhem. Hij herinnert zich de verharding na schietpartijen met RAF-leden: 'Elke Duitse auto met inzittenden jonger dan vijftig jaar werd verdacht. We reden voortdurend met schietvesten om en karabijnen binnen handbereik. Cieremans gaf in die tijd les in de benaderingstechniek vuurgevaarlijke verdach-

POSITIE V

Stop uw auto iets links achter u voldoende ruimte over voor hulp komt bieden en wel zo geopend. Uw collega stopt

Dagboek aantekeningen van A. van Agt

Woensdag. 'Ijsbeer, ijsbeer', zei broeder M. vroeger altijd als hij de gang op en neer wandelde, onwillig op den duur op de knoerstige knieën te gaan. 'Ijsbeer, ijsbeer'. Als je tegen iedereen hand op hart beweert dat je baas bent van een kabinet dat elkaar niet over allerlei wisselwagens per telefoon lastig valt, is het moeilijk al maar contact met Van Aardèn te zoeken om te vragen waar de Chinezen nu weer hebben toegeslagen. Straks halen ze hier hun studenten weg, die vorig jaar nog zo vrolijk het Catshuis bevolkten, en komt Manneke Pais weer klagen dat hij weer zeventig Nederlandse lui-aards en non-valeurs extra moet huisvesten en van vergadergeld voorzien. Maar volgens T. moet ik schielijk het

Vrijdag. Smakelijkste hapje uit de zitting van heden natuurlijk benoeming van mevrouw *Eegje Schoot* tot voorzitter van de Emancipatieraad. Als ik bij de aankondiging maar éénszins de nadruk leg op het feit dat zij de echtgenote is van Manneke Pais, dan zullen alle courantiërs niet schuwen haar aan te kondigen als 'Echtgenote van Manneke Pais leidt raad voor emancipatie', en dan hebben alle Vrouwtjes in den lande weer zes maanden nodig zijn om te laten weten dat zij dat juist op eigen kracht had moeten worden en dat haar gehuwd zijn met Manneke Pais daar niets mee te maken heeft. Terwijl de investigati-

Beroepsknokker

Het werk van een politiemann arrestatieteam is volgens Han een vorm van lichamelijke afn die het bijna onmogelijk maakt (serius na te denken over de di) je moet doen: 'Elke morgen van a tien uur sport, werkweken van z zeventig uur met het zwaartepun nacht, elke week een paar uur sc Op geregelde tijden uithoudin ningen. Je kreeg er wel wat voor Je was een superagent. Overal baar en vrij van het normale dien ter. Processen-verbaal hoefden v te maken. Je droeg de arrestante. Je was altijd voorzien van een klaar pistool met extra houder van een automatisch wapen, of e rabin, altijd speciale handboe een portofolio in je zak en een v gingsmes aan je kuit gebonden. een beroepsknokker geworden. D ik op den duur niet meer ver Zeker als je zoveel uitwassen om j ziet gebeuren. Er werd soms hard ge. Ik heb daar in het begin o meegedaan. En dat is dan een l gevolg van de manier waarop je opgeleid. Elke situatie is een soe logssituatie. Dat wordt je bijgel En als je dan wordt ingezet teger sen die niets met zware misd terrorisme te maken hebben dan nog optreden alsof dat wel zo l wordt je natuur.'

In de regeringsverklaring van het

e politie and

hiertoe wordt besloten, aan de training en beveiliging van deze teams in ieder opzicht aandacht worden geschonken.' Op dat moment waren er dus al enkele jaren vier rijkspolitieteams in functie en bovendien beschikte de gemeentepolitie in Arnhem al sinds 1969 over een Groep Bijzondere Opdrachten die als full-time-arrestatieteam optrad. In april 1978 kreeg ook het rijkspolitiedistrict Zwolle een arrestatieteam. In diezelfde periode volgden de gemeentelijke korpsen in Utrecht en Amsterdam het Arnhemse voorbeeld met de formering van een Groep Bijzondere Opdrachten. Rudie van Meurs onthulde in VN van 27-1-1979 hoe er naar werk werd gezocht voor deze arrestatieteams. Ze zouden een soort duizendpootfunctie vervullen. Na de officiële mededelingen van de ministers De Ruiter en Wiegel leek het erop alsof de aanvankelijk als neventaken bedoelde activiteiten waren geschrapt. Als gevolg van de kritiek vanuit politiebonden en politieke partijen. Als neventaken waren in officiële rapporten genoemd:

aanhouden in relsituaties in samenwerking met de Mobiele Eenheden; aanhoudingen bij voorzienbare ongeregelde en geweldplegingen op sportvelden, bussen, trams, enzovoort; bestrijding van miniterreur en straat-schenderijen; handhaving van de openbare orde in stadions en openbaar vervoer; opsporing en aanhouding van personen die ter aanhouding gesignaleerd staan en van wie grove aantasting van de rechtsorde is te verwachten; beveiliging van bijzondere terechtingszittingen; assistentie aan observatieteams; optreden in elke andere situatie waarin de normale geoefendheid van de gewone politiemann niet voorziet.

Bij de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer, in oktober 1979, toen voor het laatste werd geredetwist over de arrestatieteams, benadrukte minister De Ruiter nog eens dat het ging om de bestrijding van 'vuurgevaarlijke' criminelen. Een enkele keer zouden de teams worden ingezet voor beveiligingsopdrachten. Maar daar bleef het ook bij. Geen samenwerking met observatieteams en Mobiele Eenheden, geen strijd tegen jeugdige vandalen of politieke wets-overtreders.

Het geven van bevelen.

8. Direct na het stoppen van beide voertuigen, verlaat u ON-MIDDELLIJK de politieauto en

- trekt u uw wapen.
- loopt u naar voren met getrokken wapen.
- neemt u een gehurkte positie in achter het portier met het getrokken wapen naar voren gericht.

9. De taak van uw collega (waarnemer) is?

- de voor hem staande auto met inzittenden scherp in het oog te houden.
- de verdachte(n) in de auto tot orde te roepen wanneer hij ziet dat gegeven bevelen niet worden opgevolgd of wordt afgeweken van de gegeven bevelen.
- u dekking te geven.
- alle antwoorden te samen zijn goed.

Controleer de antwoorden op de volgende bladzijde.

Uit het lesboekje 'Staying alive' van G. Cieremans, j.d.

Maar de brief die de minister aan de algemeen inspecteur van de rijkspolitie had geschreven had nog een vervolg. Daarin stond: 'Ik kan mij omstandigheden indenken dat in verband met hun bijzondere vaardigheden, naast de inzet van ander politiepersoneel in het kader van de normale politiedienst, ook een beroep wordt gedaan op individuele leden van een arrestatieteam.'

Teamverband

De leden van de arrestatieteams hebben dus twee soorten taken: in teamverband gevaarlijke aanhoudingen verrichten en beveiligingsopdrachten vervullen en individueel inzetbaar zijn voor uiteenlopende verrichtingen die meestal overeen zullen komen met datgene wat werd vermeld op het oorspronkelijke lijstje met neventaken. Er is in de praktijk slechts één verschil: alleen bij een officieel optreden als arrestatie-

team mogen de snelvuurwapens worden meegenomen.

De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken staan voor een dilemma, met dien verstande dat de burgemeesters zich niet de wet behoeven te laten voorschrijven door Wiegel wanneer het gaat om gemeentelijke korpsen. Wanneer arrestatieteams full-time blijven opereren dan zullen zij een eigen leven gaan leiden (zoals nu al het geval is) dat maar marginaal te maken heeft met de bestrijding van zware criminaliteit. In toenemende mate zal de aandacht van de geheime agenten zich gaan richten op buitenparlementaire groepen: krakers, dienstweigeraars, anti-kernenergietactivisten. Op 25 november van het vorig jaar waren leden van de Groep Bijzondere Opdrachten betrokken bij de hardhandige manier waarop aan een demonstratie een einde werd gemaakt. Uit diezelfde stad komen verhalen dat leden van het arrestatieteam eigenaars van gekraakte woningen lieten weten het varkentje wel even te zullen wassen. Ook een rondje langs buitenlandse cafés en restaurants op zoek naar illegalen was vaak eigen initiatief. Wanneer er in Nederland onverhoeds weer sprake zou zijn van terroristische acties, dan is er geen tekort aan geweldsspecialisten. De rijkspolitie heeft haar bijzondere bijstandseenheden, het korps marechaussee beschikt over enkele arrestatieteams ondergebracht in de brigade Speciale Beveiligingstaken onder andere voorzien van lange-afstandsprecisiengeweren) en ook het korps mariniers heeft een eigen arrestatieteam opgeleid.

Sinds 1975 is militaire bijstand aan de politie zo vanzelfsprekend geworden dat vorig jaar bij de ontruiming van de gekraakte flats aan de Prins Hendrikade in Amsterdam een moeiteloos beroep werd gedaan op de brigade Speciale Beveiligingstaken van de marechaussee. Er zijn zelfs plannen geweest om het korps mariniers 'in te schakelen bij de ontruiming van De Groote Keyser. Een gevaarlijke ontwikkeling maar het bewijst dat er voor de bestrijding van echte terreur geen aparte politie-eenheden nodig zijn.

De vijftienvijftigjarige Herman Hanekamp, die op zijn zeventiende jaar bij de politie kwam, diende van oktober 1977 tot augustus 1979 bij de Groep Bijzondere Opdrachten in Arnhem. Hij herinnert zich de verharding na schietpartijen met Raf-leden: 'Elke Duitse auto met inzittenden jonger dan vijftendertig jaar werd verdacht. We reden voortdurend met schietvesten om en karabijnen binnen handbereik. Cieremans gaf in die tijd les in de benade-

POSITIE VAN DE POLITIEAUTO'S

Stop uw auto iets links achter het verdachte voertuig en laat rechts van u voldoende ruimte over voor de surveillanceauto van uw collega die hulp komt bieden en wel zodanig dat ook zijn linker portier kan worden geopend. Uw collega stopt zijn auto naast die van u.

stand genomen van de arrestatieteams als middel ter voorkoming en bestrijding van de misdaad. 'In de praktijk blijkt namelijk dat dit middel te veel de dagelijkse werkwijze gaat bepalen.' Dat laatste is geschrapt. Ten onrechte, want er is alle reden om de arrestatieteams in hun huidige vorm zo snel mogelijk af te schaffen. Ze passen niet in het Nederlandse rechtssysteem, er is nauwelijks controle op mogelijk. Dat sommige rechercheurs zich bekwamen in het onschadelijk maken van gewapende rovers is een noodzaak. Maar er is in Nederland geen taak voor vechtagenten die in het geheim opereren.

HANS SMITS

(Ingezonden mededeling)

Beroepsknocker

Het werk van een politiemann bij een arrestatieteam is volgens Hanekamp een vorm van lichamelijke afmattig die het bijna onmogelijk maakt om nog serieus na te denken over de dingen die je moet doen. 'Elke morgen van acht tot tien uur sport, werkweek van zestig à zeventig uur met het zwaartepunt op de nacht, elke week een paar uur schieten. Op geregelde tijden uithoudingsoefeningen. Je kreeg er wel wat voor terug. Je was een superagent. Overal inzetbaar en vrij van het normale dienstrooster. Processen-verbaal hoefden we niet te maken. Je droeg de arrestanten over. Je was altijd voorzien van een schietklaar pistool met extra houder, soms van een automatisch wapen, of een karabijn, altijd speciale handboeien en een portofoon in je zak en een verdedigingsmes aan je kuit gebonden. Ik was een beroepsknocker geworden. Dat kon ik op den duur niet meer verdragen. Zeker als je zoveel uitwassen om je heen ziet gebeuren. Er werd soms hard geslagen. Ik heb daar in het begin ook aan meegedaan. En dat is dan een logisch gevolg van de manier waarop je wordt opgeleid. Elke situatie is een soort oorlogssituatie. Dat wordt je bijgebracht. En als je dan wordt ingezet tegen mensen die niets met zware misdaad of terrorisme te maken hebben dan blijf je nog optreden alsof dat wel zo is. Het wordt je natuur.'

**C&A
zou na die PR
campagne
eigenlijk een
goed
below-the-line
bureau moeten
hebben.
Niet alle
Nederlanders
lezen immers
VN.**

tekeningen van A. van Agt

Vrijdag. Smakelijkste hapje uit de zitting van heden natuurlijk benoeming van mevrouw Eegje Schoo tot voorzitter van de Emancipatieraad. Als ik bij de aankondiging maar éniëns de nadruk leg op het feit dat zij de echtgenote is van Manneke Pais, dan zullen alle courantiërs niet schuwen haar aan te kondigen als 'Echtgenote van Manneke Pais leidt raad voor emancipatie', en dan hebben alle Vrouwtjes in den lande weer zes maanden nodig zijn om te laten weten dat zij dat juist op eigen kracht had moeten worden en dat haar gehuwd zijn met Manneke Pais daar niets mee te maken heeft. Terwijl de investigati-

Groep Bijzondere Opdrachten die als full-time-arrestatieteam optrad. In april 1978 kreeg ook het rijkspolitiedistrict Zwolle een arrestatieteam. In diezelfde periode volgden de gemeentelijke korpsen in Utrecht en Amsterdam het Arnhemse voorbeeld met de formering van een Groep Bijzondere Opdrachten. Rudie van Meurs onthulde in VN van 27-1-1979 hoe er naar werk werd gezocht voor deze arrestatieteams. Ze zouden een soort duizendpootfunctie vervullen. Na de officiële mededelingen van de ministers De Ruiter en Wiegel leek het erop alsof de aanvankelijk als neventaken bedoelde activiteiten waren geschrapt. Als gevolg van de kritiek vanuit politiebonden en politieke partijen. Als neventaken waren in officiële rapporten genoemd: aanhouden in relsituaties in samenwerking met de Mobiele Eenheden; aanhoudingen bij voorzienbare ongeregelde heden en geweldplegingen op sportvelden, bussen, trams, enzovoort; bestrijding van miniterreur en straat-schenderijen; handhaving van de openbare orde in stadions en openbaar ver-voer; opsporing en aanhouding van personen die ter aanhouding signaleerd staan en van wie grove aantasting van de rechtsorde is te verwachten; beveiliging van bijzondere terechtzittingen; assistentie aan observatieteams; optreden in elke andere situatie waarin de normale geoefendheid van de gewone politieman niet voorziet.

Bij de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer, in oktober 1979, toen voor het laatst werd geredetwist over de arrestatieteams, benadrukte minister De Ruiter nog eens dat het ging om de bestrijding van 'vuurgevaarlijke' criminelen. Een enkele keer zouden de teams worden ingezet voor beveiligingsopdrachten. Maar daar bleef het ook bij. Geen samenwerking met observatieteams en Mobiele Eenheden, geen strijd tegen jeugdige vanden of politieke wets-overtreders.

- loopt u naar voren met getrokken wapen.
 - neemt u een gehurkte positie in achter het portier met het getrokken wapen naar voren gericht.
9. De taak van uw collega (waarnemer) is?
- de voor hem staande auto met inzittenden scherp in het oog te houden.
 - de verdachte(n) in de auto tot orde te roepen wanneer hij ziet dat gegeven bevelen niet worden opgevolgd of wordt afgeweken van de gegeven bevelen.
 - u dekking te geven.
 - alle antwoorden te samen zijn goed.

Controleer de antwoorden op de volgende bladzijde.

Uit het boekje 'Staying alive' van G. Cieremans, j.d.

Maar de brief die de minister aan de algemeen inspecteur van de rijkspolitie had geschreven had nog een vervolg. Daarin stond: *'Ik kan mij omstandigheden indenken dat in verband met hun bijzondere vaardigheden, naast de inzet van ander politiepersoneel in het kader van de normale politiedienst, ook een beroep wordt gedaan op individuele leden van een arrestatieteam.'*

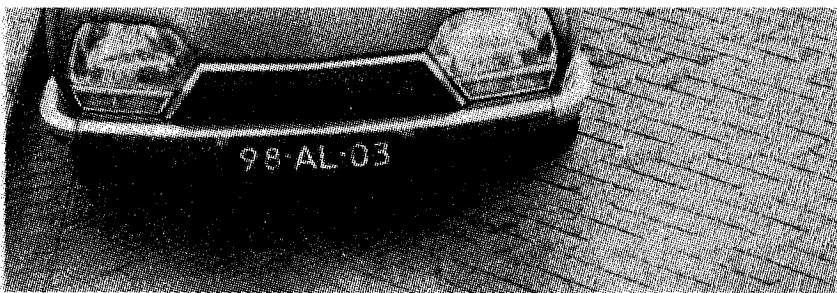
Teamverband

De leden van de arrestatieteams hebben dus twee soorten taken: in teamverband gevaarlijke aanhoudingen verrichten en beveiligingsopdrachten vervullen en individueel inzetbaar zijn voor uiteenlopende verrichtingen die meestal overeen zullen komen met datgene wat werd vermeld op het oorspronkelijke lijstje met neventaken. Er is in de praktijk slechts één verschil: alleen bij een officieel optreden als arrestatie-

team mogen de snelvuurwapens worden meegenomen.

De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken staan voor een dilemma, met dien verstande dat de burgemeesters zich niet de wet behoeven te laten voorschrijven door Wiegel wanneer het gaat om gemeentelijke korpsen. Wanneer arrestatieteams full-time blijven opereren dan zullen zij een eigen leven gaan leiden (zoals nu al het geval is) dat maar marginaal te maken heeft met de bestrijding van zware criminaliteit. In toenemende mate zal de aandacht van de geheime agenten zich gaan richten op buitenparlementaire groepen: krakers, dienstweigeraars, anti-kernenergieactivisten. Op 25 november van het vorig jaar waren leden van de Groep Bijzondere Opdrachten betrokken bij de hardhandige manier waarop aan een demonstratie een einde werd gemaakt. Uit diezelfde stad komen verhalen dat leden van het arrestatieteam eigenaars van gekraakte woningen lieten weten het varkentje wel even te zullen wassen. Ook een rondje langs buitenlandse cafés en restaurants op zoek naar illegalen was vaak eigen initiatief. Wanneer er in Nederland onverhoeds weer sprake zou zijn van terroristische acties, dan is er géén tekort aan geweldsspecialisten. De rijkspolitie heeft haar bijzondere bijstandseenheden, het korps marechaussee beschikt over enkele arrestatieteams ondergebracht in de brigade Speciale Beveiligingstaken onder andere voorzien van lange-afstandsprecisielegeweren) en ook het korps mariniers heeft een eigen arrestatieteam opgeleid.

Sinds 1975 is militaire bijstand aan de politie zo vanzelfsprekend geworden dat vorig jaar bij de ontruiming van de gekraakte flats aan de Prins Hendrikade in Amsterdam een moeiteloos beroep werd gedaan op de brigade Speciale Beveiligingstaken van de marechaussee. Er zijn zelfs plannen geweest om het korps mariniers in te schakelen bij de ontruiming van De Groote Keyser. Een gevaarlijke ontwikkeling maar het bewijst dat er voor de bestrijding van echte terreur geen aparte politie-eenheden nodig zijn. De vijftienvijftigjarige *Herman Hanekamp*, die op zijn zeventiende jaar bij de politie kwam, diende van oktober 1977 tot augustus 1979 bij de Groep Bijzondere Opdrachten in Arnhem. Hij herinnert zich de verharding na schietpartijen met Raf-leden: 'Elke Duitse auto met inzittenden jonger dan vijftig jaar werd verdacht. We reden voortdurend met schietvesten om en karabijnen binnen handbereik. *Cieremans* gaf in die tijd les in de benaderingstechniek vuurgevaarlijke verdachten. De angst voor de Rote Armee Fraktion werd omgezet in een fanatieke manier van aanhouden, net echt, maar toch op z'n Amerikaans-janboerefluitjes. Er kwamen ook gepantserde auto's voor ons en we leerden om met een hand snelvuur te geven. In de Harskamp kregen wij oefeningen in het overvallen van huizen waarin zogenaamd glizelaars zaten. We gebruikten luchtdrukbonnetjes die officieel niet bij onze uitrusting horen en waarmee mariniers graag werken. Ze geven een enorme luchtdrukverplaatsing en doen eigenlijk dienst als een surrogaathandgranaat. Want dat is het echte oorlogsspel. Handgranaat naar binnen gooien en dan een mitrailleur leegschieten. Onze chef kreeg instructies bij de mariniers in Doorn.' Hanekamp en zijn makkers werden regelmatig ingezet buiten Arnhem. Voor huiszoekingen bij Molukkers of voor het

POSITIE VAN DE POLITIEAUTO'S

Stop uw auto iets links achter het verdachte voertuig en laat rechts van u voldoende ruimte over voor de surveillanceauto van uw collega die hulp komt bieden en wel zodanig dat ook zijn linker portier kan worden geopend. Uw collega stopt zijn auto naast die van u.

stand genomen van de arrestatieteam als middel ter voorkoming en bestrijding van de misdaad: 'In de praktijk blijkt namelijk dat dit middel te veel de dagelijkse werkwijze gaat bepalen.' Da laatste is geschrapt. Ten onrechte, want er is alle reden om de arrestatieteams in hun huidige vorm zo snel mogelijk af te schaffen. Ze passen niet in het Nederlandse rechtssysteem, er is nauwelijks controle op mogelijk. Dat sommige rechercheurs zich bekwamen in het onschadelijk maken van gewapende rovers is een noodzaak. Maar er is in Nederland geen taak voor vechtagenter die in het geheim opereren.

HANS SMITS

(Ingezonden mededeling)

**C&A
zou na die PR
campagne
eigenlijk een
goed
below-the-line
bureau moeten
hebben.
Niet alle
Nederlanders
lezen immers
VN.**

Voor alerte ondernemers, organisaties en politici zorgen we voor resultaat.

Kreatief. Opvallend. De weg van onbetreden paden. We bedenken, creëren en produceren. Medium ongebonden. Van self-liquidating boekwerken, on-pack mini-boekjes tot Dollykloppers. Van grammofoonplaatjes tot deurmat-games. Van zaadspuit tot kookschijven. Compleet. Full service. Bel Ruud Lampers, je weet nooit wat er uitkomt.

Bridge

Omdat professie en creativiteit in below-the-line nodig is, zeker nu.

Bridge communicatieprodukten
Apollolaan 185
1077 AT Amsterdam
Tel. 020 - 79 16 79 - Telex 10252

tekeningen van A. van Agt

Vrijdag. Smakelijkste hapje uit de zitting van heden natuurlijk benoeming van mevrouw *Egje Schoot* tot voorzitter van de Emancipatieraad. Als ik bij de aankondiging maar éénszins de nadruk leg op het feit dat zij de echtgenote is van Manneke Pais, dan zullen alle courantiërs niet schuwen haar aan te kondigen als *'Echtgenote van Manneke Pais leidt raad voor emancipatie'*, en dan hebben alle Vrouwtjes in den lande weer zes maanden nodig zijn om te laten weten dat zij dat juist op *eigen kracht* had moeten worden en dat haar gehuwd zijn met Manneke Pais daar niets mee te maken heeft. Terwijl de *investigati-*

151
dubbel

Het land voor
wie het bewerkt

SOLIDARIDAD

Solidaridad steunt latijnsamerikaanse boerenorganisaties in hun strijd om grond